

8ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Ελληνικής Οικολογικής Εταιρείας, HELECOS-8, Κτήριο ΚΕ.Δ.Ε.Α. Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, 20-23 Οκτωβρίου 2016

Ειδική Συνεδρία 5 – Αποτελέσματα

Το έργο βιοπαρακολούθησης στην Ελλάδα

Η Ειδική Συνεδρία (Ε.Σ.) πραγματοποιήθηκε στις 22 Οκτωβρίου 2016, 15:00 έως 17:15, στο αμφιθέατρο ΙΙ του κτηρίου του Κέντρου Διάδοσης Ερευνητικών Αποτελεσμάτων (ΚΕΔΕΑ) του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), στο πλαίσιο του συνεδρίου HELECOS-8 (<http://helecoc-8.web.auth.gr>).

Τα αναλυτικά πρακτικά της συνεδρίας εστάλησαν προς την ηγεσία και αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Εδώ παρουσιάζονται τα αποτελέσματα συνοπτικά.

Οργάνωση και διεξαγωγή

Κατά την φάση προετοιμασίας της συνεδρίας, στάλθηκε πρόσκληση συμμετοχής στην ηγεσία και σε στελέχη του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ), στους επιστημονικούς υπευθύνους των επιμέρους μελετών του έργου της παρακολούθησης [Μελέτες 1-9], σε εκπρόσωπο των Φορέων Διαχείρισης των Προστατευόμενων Περιοχών της χώρας, καθώς και στον Φ Αραβανόπουλο, ο οποίος είχε εκφράσει ενδιαφέρον να συζητηθεί και το θέμα της γενετικής παρακολούθησης σε αυτήν την συνεδρία. Μαζί με την πρόσκληση εστάλη και η θεματολογία όπως και οι θέσεις της Ελληνικής Οικολογικής Εταιρείας για την βιοπαρακολούθηση που είχαν ήδη κατατεθεί στο ΥΠΕΝ (βλ. http://www.helecoc.gr/files/announcements/2016_ParemvasiHELECOS-Biomonitoring.pdf).

Τελικά, συμμετείχαν εκπρόσωποι (α) του ΥΠΕΝ – οι Γ Αλβανόπουλος, Α Δαλάκα, Κ Στυλογιάννη, Ρ Τσιακίρης, (β) των επτά από τις εννέα μελετητικές ομάδες του έργου της παρακολούθησης, (γ) Φορέων Διαχείρισης, όπως και (δ) άλλοι ενδιαφερόμενοι. Οι εκπρόσωποι της μελέτης 8 [είδη και τύποι οικοτόπων θάλασσας] δεν παραβρέθηκαν στην Ε.Σ., αλλά έστειλαν γραπτή τοποθέτηση για όλα τα επιμέρους θέματα. Οι εκπρόσωποι της μελέτης 9 [Ορνιθοπανίδα] ούτε παραβρέθηκαν ούτε έστειλαν θέσεις τους. Παρακολούθησαν την συνεδρία και είχαν την ευκαιρία να εκφράσουν την άποψή τους περί τους 100 συνέδρους.

Αρχικά, έγινε παρουσίαση της προτεινόμενης διαδικασίας για την μελλοντική συστηματική παρακολούθηση της κατάστασης διατήρησης ειδών και τύπων οικοτόπων από εκπρόσωπο της ομάδας «Συντονισμού των Έργων Βιοπαρακολούθησης και Σύνταξης των Εθνικών Εκθέσεων». Η παρουσίαση εστίαζε στη μεθοδολογία, στη συχνότητα δειγματοληψιών για τα επιμέρους αντικείμενα βιοπαρακολούθησης και σε εκτίμηση του κόστους για καθένα από αυτά.

Ακολούθησαν ερωτήματα προς τους παριστάμενους και τοποθετήσεις από πλευράς τους που συμπυκνώνονται ως ακολούθως ανά θέμα:

1. ΚΥΡΙΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΗΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ 2007-2012

Ζητήθηκε από τους επιστημονικούς υπευθύνους ή τους εκπροσώπους των ομάδων εργασίας των διαφορετικών έργων βιοπαρακολούθησης να τοποθετηθούν σχετικά με τον τρόπο εκπόνησης των έργων και τα κύρια προβλήματα που αντιμετώπισαν. Αναφέρθηκαν τα ακόλουθα:

- Έλλειψη επαρκούς χρόνου και μεγάλη δυσκολία συντονισμού σε ένα τόσο ασφυκτικό χρονικό πλαίσιο,
- μη ομαλή ροή χρηματοδότησης,
- υπερβολικές απαιτήσεις και μεγάλος αριθμός παραδοτέων σε σχέση με το περιορισμένο χρονικό διάστημα εκπόνησης τους,
- έλλειψη προγενέστερης γνώσης και χρονοσειρών δεδομένων για την κατάσταση διατήρησης οργανισμών και τύπων οικοτόπων, κατεξοχήν των ασπονδύλων,

- χρονική διαφορά μεταξύ του έργου βιοπαρακολούθησης σε εθνικό επίπεδο και των έργων σε περιοχές ευθύνης Φορέων Διαχείρισης που δυσχέρανε ή εμπόδισε την ενσωμάτωση των αποτελεσμάτων των τελευταίων σε εκείνα σε εθνικό επίπεδο,
- αύξηση των ειδών παρακολούθησης και δυσκολία εργασίας σε πλέγμα κανάβου για την περίπτωση της ιχθυοπανίδας,
- μεγάλος αριθμός θαλάσσιων περιοχών (~103) εκτός Φορέων Διαχείρισης που αντιστοιχούσε σε τεράστιο όγκο εργασίας μέσα σε ελάχιστο χρονικό διάστημα και χωρίς να υπάρχει αντίστοιχο και επαρκές χρηματικό αντίτιμο,
- αδρότατη και εξαιρετικά ελλιπής ταξινόμηση προσέγγιση των θαλάσσιων τύπων οικοτόπων (αποτελεί πανευρωπαϊκό πρόβλημα),
- απαίτηση για εκτιμήσεις της κατάστασης των πληθυσμών για κητώδη σε μεμονωμένες περιοχές, μικρής έκτασης, όταν είναι γνωστό ότι αυτά τα είδη χαρακτηρίζονται από πολύ μεγάλη κινητικότητα,
- ελλιπή μέσα για την εκπόνηση των έργων,
- ανάθεση σε μελετητικά γραφεία των επιμέρους δράσεων του προγράμματος βιοπαρακολούθησης που είναι ουσιαστικά ερευνητικό έργο και όχι μελέτη, καθώς απαιτεί συλλογή πρωτογενών δεδομένων,
- λειτουργικά προβλήματα στις βάσεις δεδομένων, αρκετά από τα οποία παραμένουν, παρότι έγινε προσπάθεια διόρθωσής τους.

Σχετικά με τον τρόπο εκπόνησης των έργων, οι εκπρόσωποι των ομάδων εργασίας εκτιμούν ότι χρειάζονται τα ακόλουθα:

- Εφαρμογή συγκεκριμένης μεθοδολογίας για την ποσοτική αποτίμηση των διαφόρων παραμέτρων εκτίμησης της κατάστασης διατήρησης και τον κατά το δυνατόν περιορισμό της εναπόθεσης της εκτίμησης στην κρίση των ειδικών
- σταδιακή βελτιστοποίηση των διαδικασιών και ρύθμιση των μεθόδων βιοπαρακολούθησης με βάση την πρόσφατη εμπειρία από την εφαρμογή τους,
- πραγματοποίηση πολλαπλών επισκέψεων-δειγματοληψιών σε κάθε περιοχή για την ορθή αποτίμηση της κατάστασης διατήρησης των ασπονδύλων, γεγονός που αυξάνει την ανάγκη για μεγαλύτερη διάρκεια των έργων βιοπαρακολούθησης,
- άμεση αξιοποίηση των δεδομένων που συλλέχθηκαν κατά τη διεξαγωγή των έργων βιοπαρακολούθησης.

Τέλος, αναφέρθηκε ότι χρειάζεται να διερευνηθεί κατά πόσον θα πρέπει να επεκταθεί το δίκτυο Natura 2000 με προσθήκη νέων περιοχών

Μετά τις τοποθετήσεις των εκπροσώπων των ομάδων εργασίας για τα επιμέρους αντικείμενα του έργου της παρακολούθησης, ακολούθησε σύντομη παρουσίαση των θέσεων της Ελληνικής Οικολογικής Εταιρείας, με βάση τις οποίες διατυπώθηκαν οκτώ ερωτήσεις-ζητήματα, σε σχέση με τα οποία κλήθηκαν να πάρουν θέση οι συμμετέχοντες στην Ε.Σ.

2. ΑΜΕΣΗ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΒΙΟΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

Ερώτημα: Με τι στοιχεία και χρηματοδότηση θα υποβληθεί η επόμενη εξαετής έκθεση αναφοράς 2013-2018;

Θέσεις Ελληνικής Οικολογικής Εταιρείας - Υπόβαθρο ερωτήματος: *Τα δεδομένα 2014-2015 τροφοδότησαν την εξαετή έκθεση αναφοράς 2007-2012. Θα υπάρξει εντός του 2016 πρόσκληση; Έχει προβλεφθεί χρηματοδότηση και από ποια πηγή; Πώς θα υποβληθεί η μεθεπόμενη εξαετής έκθεση αναφοράς, 2019-2024; Έχει προβλεφθεί χρηματοδότηση και από ποια πηγή; Θα υπάρξει σταθερή και δημόσια χρηματοδότηση;*

Συμπέρασμα Συζήτησης - Τοποθετήσεων: Με βάση την ενημέρωση που έγινε από πλευράς ΥΠΕΝ, η επόμενη εξαετής έκθεση αναφοράς φαίνεται πως θα πραγματοποιηθεί με ελλιπή στοιχεία

που θα συλλεχθούν εντός ενός μόνον έτους, ενώ θα υπάρξει μέριμνα για τη βέλτιστη υλοποίηση του έργου την περίοδο 2019-2024.

3. ΔΙΑΦΑΝΗΣ ΚΑΙ ΑΠΛΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Ερώτημα: Συμφωνείτε ότι θα πρέπει να αλλάξει ο τρόπος υποβολής των προτάσεων για τις αναθέσεις;

Θέσεις Ελληνικής Οικολογικής Εταιρείας - Υπόβαθρο ερωτήματος: *Η χρήση ηλεκτρονικού συστήματος με online συμπλήρωση τυποποιημένων πεδίων θα επιταχύνει τη διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης, θα μειώσει τον χρόνο εργασίας και το περιβαλλοντικό κόστος, θα ελαχιστοποιήσει τους αποκλεισμούς αναδόχων για καθαρά τυπικούς λόγους. Αυτό θα οδηγήσει σε αξιολόγηση με επιστημονικά κυρίως κριτήρια και σε καλύτερης ποιότητας επιστημονική πληροφορία.*

Συμπέρασμα Συζήτησης - Τοποθετήσεων: Οι συμμετέχοντες στην Ε.Σ. συμφώνησαν επί της πρότασης διαφανούς και απλοποιημένης διαδικασίας υποβολής των προτάσεων στο έργο της εποπτείας. Υπήρξε η δέσμευση από πλευράς των εκπροσώπων του ΥΠΕΝ να εξεταστεί η νέα νομοθεσία ώστε, εάν και εφόσον ο νόμος το επιτρέπει, να απλουστευτεί η διαδικασία υποβολής προτάσεων με χρήση ηλεκτρονικής πλατφόρμας.

4. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΑΛΓΟΡΙΘΜΟΥ ΓΙΑ ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ

Ερώτημα: Είναι απαραίτητη η εφαρμογή αλγορίθμου για προσδιορισμό του εκάστοτε προϋπολογισμού ή είναι ικανοποιητική η υπάρχουσα πρόταση, όπως παρουσιάστηκε στο παραδοτέο Δ7;

Θέσεις Ελληνικής Οικολογικής Εταιρείας - Υπόβαθρο ερωτήματος: *Είναι σκόπιμο να υπάρχει ένας ορθολογικός αλγόριθμος με βάση τον οποίο να εκτιμάται το ποσό που αναλογεί σε κάθε επιμέρους αντικείμενο μελέτης, ο οποίος να λαμβάνει υπ' όψη (α) τον εκάστοτε αριθμό και την έκταση των περιοχών του δικτύου Natura 2000 προς μελέτη, (β) τον αριθμό ειδών/τύπων οικοτόπων που θα πρέπει να μελετηθούν, (γ) τις διαφορετικές μεθοδολογικές προσεγγίσεις και τεχνικές πεδίου που θα πρέπει να εφαρμόζονται, ανάλογα με τις μελετούμενες οντότητες, και κατ' επέκταση τις διαφορετικές ειδικότητες επιστημόνων που είναι αναγκαίες, (δ) τον αριθμό των απαιτούμενων δειγματοληψιών ή και άλλες παραμέτρους που ενδεχομένως κριθούν κατάλληλες ώστε να μεγιστοποιηθεί η σχέση κόστους-οφέλους του ποσού που θα διατεθεί.*

Συμπέρασμα Συζήτησης - Τοποθετήσεων: Οι συμμετέχοντες στην Ε.Σ. συμφώνησαν επί της πρότασης της Ελληνικής Οικολογικής Εταιρείας για την εφαρμογή αντικειμενικού αλγορίθμου ως άνω και ποσοτικοποίηση των απαιτούμενων ανθρωποημερών για κάθε επί μέρους μελέτη, με ενσωμάτωση του κριτηρίου της προσβασιμότητας και του απαιτούμενου κόστους μετακινήσεων.

5. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗΣ - ΡΕΑΛΙΣΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ

Ερώτημα: Είναι απαραίτητη η βελτίωση του περιεχομένου της προκήρυξης προς πιο ρεαλιστικούς στόχους με βάση τις προτάσεις της Ελληνικής Οικολογικής Εταιρείας;

Θέσεις Ελληνικής Οικολογικής Εταιρείας - Υπόβαθρο ερωτήματος: *Προτείνεται (i) να γίνεται υποβολή του απολογισμού και των πρωτογενών στοιχείων (βάση δεδομένων) σε κάθε φάση, ενώ αυτή των ολοκληρωμένων παραδοτέων, με βάση τις Ευρωπαϊκές προδιαγραφές, άπαξ, στην τελική φάση, (ii) η υποχρέωση υποβολής παραδοτέων να αφορά μόνον αυτά που υποστηρίζονται από δεδομένα πεδίου, (iii) να γίνεται χρήση ηλεκτρονικής πλατφόρμας για τυποποιημένη, τάχιση και χωρίς περιβαλλοντικό κόστος υποβολή των παραδοτέων, (iv) να υπάρχουν σαφείς οδηγίες και να δίνονται οι απαραίτητες βάσεις δεδομένων από την αρχή. Αποτέλεσμα όλων των παραπάνω θα είναι η κατακόρυφη αύξηση της ποιότητας της εθνικής έκθεσης αναφοράς, λόγω ελαχιστοποίησης της γραφειοκρατίας και μεγιστοποίησης της εθνικής προσπάθειας δημιουργίας βάσεων με δεδομένα πεδίου.*

Συμπέρασμα Συζήτησης - Τοποθετήσεων: Οι συμμετέχοντες στην Ε.Σ. συμφώνησαν επί της πρότασης της Ελληνικής Οικολογικής Εταιρείας,

6. ΣΥΝΔΕΣΙΜΟΤΗΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ ΧΩΡΙΚΕΣ ΚΛΙΜΑΚΕΣ – ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ

Ερώτημα: Θα πρέπει να υπάρξει άμεση βελτίωση του συντονισμού και της συνδεσιμότητας της συλλογής πληροφορίας σε τοπικό και εθνικό επίπεδο;

Θέσεις Ελληνικής Οικολογικής Εταιρείας - Υπόβαθρο ερωτήματος: *Βασική μέριμνα κάθε προγράμματος βιοπαρακολούθησης είναι η ποιότητα της πληροφορίας που συλλέγεται - όχι μόνο σε τοπικό αλλά και σε εθνικό επίπεδο. Θα είναι σπατάλη δυνάμεων και πόρων εάν τα δεδομένα που συλλέγονται σε διαφορετικές χωρικές κλίμακες δεν μπορούν να συνδυαστούν μεταξύ τους ώστε να προκύψει η μεγάλη εικόνα. Η πρόσφατη διεξαγωγή έργων σε διαφορετικά επίπεδα - τοπικό και εθνικό - έφερε στο προσκήνιο την ανάγκη για καλύτερο συντονισμό εξαρχής ώστε να αποφευχθούν δυσαρμονίες ως προς την ποιότητα και σύνθεση της πληροφορίας. Συμπληρωματικά με τα ανωτέρω που αποτελούν θέσεις της Εταιρείας, τέθηκαν πρόσθετα ερωτήματα, συγκεκριμένα, ποιος θα πρέπει να είναι ο ρόλος των Φ.Δ. στο εθνικό πρόγραμμα της βιοπαρακολούθησης: θα πρέπει να βγουν προκηρύξεις (α) ανά Φ.Δ. και λοιπή εθνική επικράτεια ή (β) συνολικά για όλη την εθνική επικράτεια; Κι ακόμη, θα πρέπει το έντυπο αναφοράς να είναι παραδοτέο ενός κεντρικού συντονιστή ή του υπεύθυνου κάθε έργου εποπτείας;*

Συμπέρασμα Συζήτησης - Τοποθετήσεων: Οι συμμετέχοντες στην Ε.Σ. συμφώνησαν για την ανάγκη (α) καλύτερου συντονισμού και σύνδεσης της πληροφορίας σε ενιαία βάση δεδομένων και (β) για τη χρήση κοινής μεθοδολογίας και πρωτοκόλλων συλλογής των δεδομένων πεδίου εντός και εκτός Φορέων Διαχείρισης. Δεν υπήρξε καθαρή θέση ως προς την επιστημονική επάρκεια και τον ρόλο των Φορέων Διαχείρισης στο επόμενο πρόγραμμα βιοπαρακολούθησης.

7. ΚΑΛΥΨΗ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΒΙΟΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ – ΡΟΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Ερώτημα: Θα πρέπει να υπάρχει σταθερή χρηματοδοτική ροή και να καταβάλλεται επαρκές τμήμα του προϋπολογισμού (π.χ. το 1/3) στην αρχή του έργου;

Θέσεις Ελληνικής Οικολογικής Εταιρείας - Υπόβαθρο ερωτήματος: *Η υλοποίηση ενός εθνικού προγράμματος βιοπαρακολούθησης δεν είναι απλώς συμβατική υποχρέωση απέναντι στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Αποτελεί αναγκαιότητα για κάθε χώρα, πολύ περισσότερο για την Ελλάδα με τον μοναδικό βιολογικό πλούτο που διαθέτει. Προτείνεται η δέσμευση της αναγκαίας πίστωσης από το ΕΣΠΑ 2014-2020 για τη χρηματοδότηση του εθνικού προγράμματος παρακολούθησης για τις δύο επόμενες εξετείς εκθέσεις εφαρμογής της Οδηγίας για τους οικοτόπους. Η ροή της χρηματοδότησης θα πρέπει να επιτρέπει τη διεξαγωγή των εργασιών. Τουλάχιστον το ένα τρίτο του προϋπολογισμού θα πρέπει να καταβάλλεται με την έναρξη των έργων και σταδιακά το υπόλοιπο, ανάλογα με την πρόοδο των φάσεων.*

Συμπέρασμα Συζήτησης - Τοποθετήσεων: Οι συμμετέχοντες στην Ε.Σ. συμφώνησαν επί της πρότασης της Ελληνικής Οικολογικής Εταιρείας. Από πλευράς εκπροσώπων ΥΠΕΝ υπήρξε συναντίληψη ως προς το μέγεθος του προβλήματος και δέσμευση επιδίωξης σταθερής χρηματοδοτικής ροής στο πλαίσιο των δυνατοτήτων του νόμου.

8. ΕΘΝΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

Ερώτημα: Θα πρέπει να καθοριστούν εθνικές προτεραιότητες, πέραν των κοινοτικών, στο πλαίσιο του προγράμματος βιοπαρακολούθησης;

Θέσεις Ελληνικής Οικολογικής Εταιρείας - Υπόβαθρο ερωτήματος: *Η μέχρι σήμερα πρακτική εστίαζε αποκλειστικά σε είδη/οικοτόπους των ευρωπαϊκών οδηγιών. Ωστόσο, οι ευρωπαϊκές προτεραιότητες δεν ταυτίζονται με όλες τις εθνικές ανάγκες. Για αυτό, είναι σκόπιμο να ξεκινήσει διαδικασία αναθεώρησης των προτεραιοτήτων έτσι ώστε να καλύπτονται και οι ειδικές ανάγκες της χώρας. Ομάδες ειδών για τα οποία υπάρχει μεγάλη άγνοια (π.χ. μανιτάρια, θαλάσσια ασπόνδυλα, εδαφικά ασπόνδυλα, φύκη) και ιδιαίτερα απειλούμενα είδη σε εθνικό (βλ. εθνικά κόκκινα βιβλία) ή διεθνές επίπεδο (π.χ. άγριες μέλισσες), θα πρέπει να αποτελέσουν και αυτά αντικείμενα παρακολούθησης.*

Συμπέρασμα Συζήτησης - Τοποθετήσεων: Οι συμμετέχοντες στην Ε.Σ. συμφώνησαν επί της πρότασης της Ελληνικής Οικολογικής Εταιρείας να τεθούν εθνικές προτεραιότητες στα έργα βιοπαρακολούθησης και για ανεπαρκώς γνωστά και απειλούμενα σε εθνική κλίμακα είδη.

9. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΩΝ

Ερώτημα: Θα πρέπει να υπάρξει άμεση βελτίωση του θεσμικού πλαισίου των προκηρύξεων ως προς (α) την ποιότητα κυρίως της τεχνικής προσφοράς, (β) την επιλογή των αναδόχων και (γ) την διάθεση τουλάχιστον 50% του προϋπολογισμού στην έρευνα πεδίου;

Θέσεις Ελληνικής Οικολογικής Εταιρείας - Υπόβαθρο ερωτήματος: *Για να εκτελεστεί σωστά ένα πρόγραμμα βιοπαρακολούθησης, απαιτείται (α) ανθρώπινο δυναμικό με υψηλή εξειδίκευση και (β) έρευνα πεδίου σε πολύ μεγάλο βαθμό. Τα στοιχεία αυτά το διαφοροποιούν από τις συνήθειες μελέτες. Επισημαίνουμε ότι το πρόγραμμα βιοπαρακολούθησης αποτελεί από τη φύση του υπηρεσία, αφού αντιστοιχεί σε τακτικά επαναλαμβανόμενες δράσεις. Θα πρέπει να δίνεται η δυνατότητα όχι μόνο σε μελετητικά γραφεία, αλλά και σε ερευνητικά και ακαδημαϊκά ιδρύματα, μη κυβερνητικές περιβαλλοντικές οργανώσεις, καθώς και σε ομάδες ανεξάρτητων επιστημόνων που διαθέτουν την κατάλληλη εξειδίκευση και εμπειρία – που θα πρέπει να προσδιοριστεί - να υποβάλλουν τις προτάσεις τους. Η δε επιλογή αναδόχων θα πρέπει να γίνεται με βάση την πλέον συμφέρουσα προσφορά, λαμβάνοντας υπόψη πρωτίτως την ποιότητα της τεχνικής προσφοράς και με προϋπόθεση πρόβλεψης τουλάχιστον 50% του συνολικού προϋπολογισμού για έρευνα πεδίου. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι η εργασία πεδίου γίνεται από εξειδικευμένο προσωπικό και ότι τα παραδοτέα αξιολογούνται ώστε να διασφαλίζεται η εγκυρότητα και ποιότητά τους.*

Συμπέρασμα Συζήτησης - Τοποθετήσεων: Οι συμμετέχοντες στην Ε.Σ. συμφώνησαν ότι θα πρέπει να γίνεται αξιολόγηση των παραδοτέων και ότι θα πρέπει να αναλαμβάνουν τα έργα ειδικοί επιστήμονες με τα ανάλογα προσόντα.

10. ΓΕΝΙΚΟΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ

Μετά τις τοποθετήσεις επί των ειδικών ερωτημάτων, τέθηκαν από το προεδρείο της Ε.Σ. μια σειρά προβληματισμοί, οι οποίοι θα μπορούσαν να τροφοδοτήσουν έναν εθνικό διάλογο για το πρόγραμμα της βιοπαρακολούθησης, διαρθρωμένοι σε τρεις ενότητες:

- Είναι φρόνιμο/σκόπιμο να υπάρχουν μόνιμες δομές που θα είναι υπεύθυνες για την παρακολούθηση της βιοποικιλότητας της χώρας ή όχι; Αν ναι, ποια η οργάνωση και δομή τους; Θα μπορούσαν αυτές να είναι οι Φ.Δ. ή ένα Περιφερειακό όργανο; Σε αυτήν την περίπτωση, ποιο θα πρέπει να είναι το υπεύθυνο συντονιστικό όργανο;
- Ποιες είναι οι τακτικές ανάγκες παρακολούθησης, δηλαδή για ποιους συγκεκριμένους τύπους οικοτόπων και για ποια είδη (όχι μόνον της Οδηγίας για τους Οικοτόπους);
- Ποιοι οι στόχοι της παρακολούθησης και συνεπώς ποια δεδομένα και πληροφορίες θα πρέπει να συλλέγονται και ποιες μέθοδοι θα πρέπει να εφαρμόζονται; Ποιος ο ρόλος της γενετικής παρακολούθησης στην επίτευξη των στόχων; Ποιες οι διαδικασίες αξιολόγησης και βελτίωσης του προγράμματος; Ποια η διεθνής εμπειρία επ' αυτών;

Λόγω έλλειψης χρόνου, τα ερωτήματα αυτά δεν συζητήθηκαν περαιτέρω.

Οι οργανωτές υποστήριξαν ότι έγινε ένα μεγάλο βήμα από το ΥΠΕΝ και την επιστημονική κοινότητα της χώρας στα έργα εποπτείας που εκπονήθηκαν κατά τα έτη 2014-2015 για τη δημιουργία βάσεων πρωτογενών δεδομένων, με τα οποία αυξήθηκε κατακόρυφα η γνώση μας για τους οικοτόπους και τα είδη της χώρας. Κλείνοντας τη συνεδρία, μετέφεραν προς τους συνέδρους και τους εκπροσώπους του ΥΠΕΝ την διάθεση της Ελληνικής Οικολογικής Εταιρείας να είναι αρωγός σε κάθε προσπάθεια βελτίωσης και συνέχισης αυτής της προσπάθειας, ενώ από πλευράς ΥΠΕΝ υπογραμμίστηκε η συμβολή της Ελένης Τρύφων στην επιτυχή ολοκλήρωση του προγράμματος της εποπτείας.